

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kezban KONUKÇU
İstanbul Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihinde başta Kahramanmaraş, Malatya, Gaziantep, Diyarbakır, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman, Hatay, Osmaniye ve Adana illerinde, ilçelerinde ve köylerinde olmak üzere deprem bölgesinde alınmayan önlemler, neoliberal politik tercihler nedeniyle ülke tarihinin en büyük yıkımı gerçekleşmiştir. Asrın Felaketi ifadesiyle binlerce insanın yaşamını yitirmesini kamuoyuna kader olarak sunmaya çalışan, bizzat Cumhurbaşkanı tarafından “merkezi yönetimle yerel yönetim el ele vermezse, dayanışma halinde olmazsa o şehre herhangi bir şey gelmez. Hatay'a geldi mi? “ açıklamaları ile ayrımcılığın da bir nevi itirafını yapan siyasi iktidar, kamu adına gerekli düzenleme ve denetimleri yapmak yerine TOKİ eliyle rant odaklı yapılaşmalara öncülük etmiş, her üç dört yılda bir ilan ettiği “imar aflarıyla şehirlerin plansız yapılar çöplüğüne ve beton yığınları halinde dönüştürülmesine göz yummuş ve depremin büyük bir felakete dönüşmesine neden olmuştur. Bilim insanlarının yıllardır dile getirdiği deprem tahminlerinin dikkate alınmaması şehirlerin alt yapı olarak deprem gerçeğine göre hazırlıklı hale getirilmemesinde de görülmüştür. Deprem sonrasında elektrik, içme suyu, kanalizasyon ve doğalgaz şebekelerinin çökmesi hem can kayıplarının artmasına hem de enkazdan çıkanların sağlıklı koşullarda kalmasına neden olmuştur. Nitekim, toplamda 11 ili etkileyen depremde resmî rakamlara göre 50 bin 783 olarak açıklanan can kaybının AK Parti'nin İBB Başkan adayı Murat Kurum'un katıldığı bir canlı yayında 130 bin canımız gitmiş açıklaması ise birçok yerde bir itiraf olarak belirtilmiştir.

Depremder sonrasında yaşananlar denetimsizliği, sorumsuzluğu, geçmiş hatalardan ders alınmadığını da gün yüzüne çıkarmıştır. İktidarın yarattığı felaket, bu depremin felaketinden daha büyük olmuştur. Nitekim, Maraş merkezli 7,7 ve 7,6 byklğindeki depremlerin üzerinden bir yıl geçmesine rağmen depremde büyük bir yıkımın yaşandığı 11 ilde ise sorunlar halen olduğu gibi durmaktadır. Özellikle toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri depremin yıkıcılığını derinleştirirken erkek otoritesine dayalı patriyarka sistemin her türden şiddet, taciz ve istismarına daha da açık hale gelen kadınlar, çocuklar ve LGBTİ+'lar yoksulluk ve şiddet ile başa çıkmaya çalışmakta, çadırda yaşam, iç alanlarının daralması, ocuk ve hasta ve yaşlı bakım yükünün artması, kadına yönelik şiddet ve yoksulluğun katmerleşmesine neden olmuştur. Depremden önce kadınlar için güvensiz olan sokaklar, depremde sonra enkazların olduğu, ışıklandırmanın olmadığı şartlarda daha da güvensiz bir hale gelmiştir.

Dağılmış haneyi ve yıkılmış evi geçici barınma koşullarında yeniden kurmak üzere ücretsiz ev içi emek ekseninde kadınların fazlalaşan bakım yükleri, yaşamlarını kolaylaştıracak şekilde organize ettikleri evin yok olması, devletin birçok alanda sosyal sorumluluklarını yerine getirmemesi, kentlerin organizasyonun değişmesi, ulaşımın ciddi bir sorun olarak devam etmesi, şehrin güvenli sayılabilecek alanlarının da kadınlar için güvensiz alanlar haline gelmesi, çadırların ve konteynerlerin çevresinin güven verici olmaması, geçimlik arazilerin yok olması veya devlet tarafından el konulması, hane içinde artan iç yükleri ve hanenin geçimlik ücrete daha fazla ihtiyaç duyması sonucu deprem bölgesindeki kadın istihdamı yoğunluklu olarak asgari ücret, güvencesizlik ve sigortasızlıkla karakterize olmuş, kadınların ücretli emek alanlarını ve istihdama katılım biçimlerini daha kötü koşullarda daha güvencesiz çalışma biçimlerine razı eder duruma getirirken patronların bu koşullarda hak gasplarını daha kolay hayata geçirmesini sağlamışken kadınların hem ücretli hem de ücretsiz emeğinin sömürüsünün derinleştiren koşulların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Öte yandan; kadınların hala yaşam hakkı güvence altına alınabilmiş değildir. Yetersiz ve güvenliksiz olarak sağlanan barınma imknları kadınların zaman zaman boşandıkları ya da boşanma aşamasında oldukları erkeklerin yanına dönmesine neden olup kadınları tekrar bir şiddet sarmalının içine çekmektedir. Zor durumda olduğu için 9 ay önce boşandığı eski kocasının evine yerleşmek zorunda kalan Alev Altun'un eski kocası tarafından üzerine sıcak su döküldüğü ve erkeğin 'Dua et seni öldürmedim' dedikten sonra, çocuklarını ve cüzdanındaki 3 bin TL parayı da alıp kaçtığı basında almıştır. Yalnız yaşayan kadınların ise tek başlarına yerleşmelerinde hala sorunların yaşandığı geçici yaşam alanlarında karşılaştıkları en büyük sorunların başında ise güvenlik tehdidi yer almaktadır.

Yaşanan bir diğer sorun ise kadınların genel olarak sağlık alanında yaşadıkları sorunlardır. Deprem bölgesi Hatay'da güvenli ve hijyen olmayan tuvalet kullanımı, temiz suya ve yeterli temiz iç çamaşırı, hijyen ürünleri gibi en temel ihtiyaçlara erişememe, gece güvende hissetmeme, tuvalet ışıklandırma yetersizliği, bağlı kadınlarda Vajinit, sistit vakaları haziran ayında kısmen azalmışken tekrar artış göstermeye başlamış durumdadır. Doğum için hala Dört Yol, Reyhanlı Özel mozaik, Özel Gelişim, Özel Palmiye ve Özel Reyhanlı MMT Amerikan hastanesi dışında bir kuruluş bulunmamaktadır. Hizmet veren özel hastanelerden doğum hizmeti için ise çok yüksek ücretler alınmaktadır. Yine kronik hastalığı olan ya da belirtileri olan pek çok kadın ulaşım ile ilgili yaşadığı sorunlar ve bakım yükünün vermiş olduğu zamansal sorunlar nedeniyle sağlık taramalarını ve takiplerini ötelemiş durumdadır.

Bu bağlamda;

- 1- 6 Şubat 2023 tarihinden bugüne kadar depremin yaşandığı bölgelerde şiddet, istismar ve mobbinge ilişkin olarak yapılan başvuru sayısı kaçtır?
- 2- 6 Şubat 2023 tarihinden bu yana depremin yaşandığı bölgelerde erkek şiddetine maruz kalması nedeniyle sığınaklara (kadın sığınma evi) başvuru yapan kadın sayısı kaçtır?
- 3- Deprem bölgelerinde bulunan sığınakların kapasiteleri ne kadardır?
- 4- Deprem bölgesindeki illerde hasar gören sığınakların sayısı kaçtır?
- 5- Depremde hasar gören sığınaklarda bulunan kadınlar başka illerdeki sığınaklara gönderilmiş midir?
- 6- Hasarlı olan sığınakların yerine kullanılan öğrenci yurtlarında kadınların ve çocukların güvenliği nasıl sağlanmaktadır?
- 7- Deprem sonrasında açılan duygusal yaraların en derinini yaşayan grup olan kadınlara yönelik yürütülen kamusal psikososyal destek mekanizması bulunmakta mıdır?
- 8- Gizlilik ilkesi ile çalışan sığınakların, şiddet dışında barınma amacıyla depremzedelerin kullanımına açılmasının güvenlik açısından ciddi tehlikeler barındırdığı göz önüne alındığında bu tehlikeyi gidermeye yönelik olarak ne gibi önlemler alınmıştır?
- 9- Kadınların yaşamış oldukları sağlık sorunlarının çözülmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı ile irtibata geçilmiş midir? Geçildi ise hangi tedbirlerin alınması yönünde çalışmalar yapılmıştır?
- 10- Güvencesiz ve zor şartlarda çalışan kadınların emeklerinin sömürülmesini engellemeye yönelik olarak Çalışma Bakanlığı ile irtibata geçilmiş midir? Geçildi ise hangi tedbirlerin alınması yönünde çalışmalar yapılmıştır?

11- Özellikle de kadın işsizliği ve kayıt dışı çalışma gibi konularda, cinsiyet eşitliğinin gözetilmesi kapsamında çalışmalar yapılması yönünde Çalışma Bakanlığı ile ortaklaşa bir çalışma yapılması düşünülmekte midir?